

Handläggare
Josefin Lokvist
Telefon: 08-50812197

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
23 mars 2023

Revidering av riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2022/1171

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har tagit fram förslag på reviderade riktlinjer med tillhörande tillämpningsanvisningar. Riktlinjerna syftar till att stödja stadens nämnder och bolag vid ingående av idéburna offentliga partnerskap (IOP). I förslaget till riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap har bland annat förtydligats vad som är utmärkande för ett idéburet offentligt partnerskap inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet och vilka kontroller nämnden ska göra.

Förvaltningens uppfattning är att gränsdragningen för vad som utgör ett IOP innefattar en hel del komplicerade bedömningar och ställningstaganden som varje enskild förvaltning behöver göra. IOP saknar i nuläget en rättslig definition och begreppet förekommer varken i lag eller förordning. Förvaltningens uppfattning är att det kommer vara komplicerat även för jurister att bedöma de juridiska förutsättningarna eftersom de juridiska ramarna för tecknandet av IOP delvis är otydliga. Förvaltningens uppfattning är att det även bör nämnas något i riktlinjerna om eventuella risker med ingående av IOP i strid med kommunallagen och statsstödsreglerna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet Revidering av riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast 27 mars 2023. Ärendet har remitterats till arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden samt till samtliga stadsdelsnämnder.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2022 att kommunstyrelsen ska se över och revidera de stadsövergripande riktlinjerna för idéburna offentliga partnerskap med tillhörande tillämpningsanvisningar. Stadsledningskontoret har därför tagit fram förslag på reviderade riktlinjer med tillhörande tillämpningsanvisningar.

Riktlinjerna syftar till att stödja stadens nämnder och bolag vid ingående av idéburna offentliga partnerskap. Riktlinjerna är indelade i tre kapitel vilka kortfattat beskrivs nedan.

Kapitel 1: Att ingå ett idéburet offentligt partnerskap

Börja med att välja samarbetsform

När stadens nämnder eller bolag avser inleda ett samarbete i välfärdsfrågor med en idéburen aktör behöver nämnden eller bolaget undersöka hur samarbetet bäst organiseras.

Utmärkande för ett IOP inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet:

1. Partnerskapet är ett samarbete mellan en eller flera offentliga aktörer och en eller flera idéburna aktörer i välfärden.
2. Det syftar till att uppnå ett gemensamt allmännyttigt mål.
3. Såväl den offentliga som den idéburna aktören bidrar med resurser.

Nämnden eller bolaget behöver undersöka om ett eventuellt samarbete med en idéburen aktör kan och bör utformas som ett IOP. I det arbetet bör nämnden eller bolaget bland annat beakta uppgifter om aktören, dess organisation, behov av föreslagen verksamhetsidé med mera. Undersökningarna kan visa att det finns förutsättningar att starta ett IOP, men det kan även visa sig att samarbetet är mer lämpat som föreningsbidrag eller att verksamhetsidén innebär en upphandlingspliktig tjänst.

Kontrollera att det är en idéburen aktör

Om någon av stadens nämnder eller bolag överväger att ingå ett IOP behöver nämnden eller bolaget undersöka om den potentiella samarbetspartnern är en idéburen aktör. En idéburen aktör definieras som en juridisk person som uteslutande har ett allmännyttigt syfte som är angivet i stadgar, bolagsordning, urkund eller motsvarande handling.

Stadens värdegrund och demokrativillkor

Nämnden eller bolaget ska vidare kontrollera att organisationen bedrivs på ett sätt som är överensstämmande med stadens

värdegrund, arbete för demokrati, icke-diskriminering, jämställdhet, jämlikhet och mänskliga rättigheter samt uppfyller demokrativillkor. Det huvudsakliga syftet med demokrativillkoret är att förhindra att offentliga medel tilldelas aktörer vars verksamheter inte är förenliga med samhällets grundläggande värderingar såsom de formuleras i regeringsformen och i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter.

Kapitel 2: Ett IOP måste vara förenligt med gällande rätt
Innan staden ingår ett IOP behöver nämnden eller bolaget kontrollera att partnerskapet är förenligt med gällande rätt. Det handlar framförallt om följande regelverk:

- Kommunallagen
- Upphandlingslagstiftningen
- EU:s statsstödsregler

Överenskommelse och juridiskt stöd

Om nämnden eller bolaget bedömer att förutsättningar finns för att ingå ett IOP kan en process för framtagande av överenskommelse påbörjas i dialog med övriga parter i partnerskapet.

Jurist bör alltid biträda när de juridiska förutsättningarna för att ingå i ett IOP ska bedömas. Om den enskilda förvaltningen saknar jurist med rätt kompetens kan juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret bistå vid denna typ av bedömningar. Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram tillämpningsanvisningar till riktlinjerna samt att hålla dessa uppdaterade.

Kapitel 3: Tillämpningsanvisningar idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Tillämpningsanvisning till Stockholms stads riktlinjer för Idéburet offentligt partnerskap (IOP) syftar till att ge fördjupad kunskap om samverkansmodellen IOP och under vilka juridiska förutsättningar IOP kan ingås, vilken aktör IOP kan ingås med i bedömning av IOP som en lämplig samverkansmodell. Tillämpningsanvisningarna har ett fördjupande avsnitt av respektive avsnitt i riktlinjerna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab- och kansli i samverkan med ekonomiavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 13 mars 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I förslaget till riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap har förtydligats vad som är utmärkande för ett idéburet offentligt partnerskap inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet, vilka kontroller nämnden ska göra och vilka juridiska förutsättningar som

gäller utifrån gällande rätt. Vidare finns ett avsnitt om förutsättningar och innehåll i överenskommelsen.

Förvaltningens uppfattning är att gränsdragningen för vad som utgör ett IOP och inte innefattar en hel del komplicerade bedömningar och ställningstaganden som varje enskild förvaltning behöver göra. Det främsta frågetecknet är kring gränsdragningar, rollbeskrivning och resursuppdelning och i vilka fall IOP skulle kunna vara ett bättre alternativ än upphandling eller föreningsbidrag. Förvaltningen ser värdet av att kunna ta del av goda exempel på IOP inom staden.

IOP saknar i nuläget en rättslig definition och begreppet förekommer varken i lag eller förordning. I riktlinjerna framgår att jurist alltid bör biträda när de juridiska förutsättningarna för att ingå ett IOP ska bedömas samt att stadsledningskontorets juridiska avdelning kan bistå med bedömningsstöd. Förvaltningens uppfattning är att det kommer vara komplicerat även för jurister att bedöma de juridiska förutsättningarna eftersom de juridiska ramarna för tecknandet av IOP delvis är otydliga.

Förvaltningen noterar att på sidan fyra i riktlinjerna anges fem kriterier som alla ska vara uppfyllda om en aktör inte är registrerad i registret över idéburna organisationer. I tillämpningsanvisningarna på sidan åtta anges dock sex stycken kriterier som ska vara uppfyllda.

På sidan fjorton i tillämpningsanvisningarna framgår risker med ingående av IOP i strid med upphandlingslagstiftningen. Förvaltningens uppfattning är att det även bör nämnas något om eventuella risker med ingående av IOP i strid med kommunallagen och statsstödsreglerna.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Emma Liljenberg
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Stockholms stads riktlinjer för IOP
2. Tillämpningsanvisningar idéburet offentligt partnerskap

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2023-02-24
Emma Liljenberg, Avdelningschef	2023-02-24